

5.3 SCENARIUSZ III: MIASTO EMERYTÓW

Układ czynników niepewności:

- + **pełne wykorzystanie** zasobów naturalnych,
- **samorząd utrudniający** aktywność społeczną.

Kluczowe trendy:

- starzenie się społeczeństwa,
- rozwój nowych technologii,
- zdalna praca, nauka, medycyna,
- kurczenie się miast.

W sytuacji kaskadowo malejącego współczynnika urodzeń powiązanego z rosnącą liczbą zgonów, ujemny przyrost naturalny doprowadził w Koninie do zmniejszenia się liczby ludności o 30 000 osób. Jednocześnie zaczęła rosnąć liczba osób starszych, w tym również bardzo starych, a zmniejszała liczba ludzi młodych oraz osób w wieku produkcyjnym. Dzięki pełnemu wykorzystaniu zasobów naturalnych, w tym wód geotermalnych, Konin jest miastem z dość atrakcyjną ofertą dla seniorów i seniorów.

Choć seniorzy z regionu konińskiego przez wiele lat byli w dobrej sytuacji finansowej ze względu na wysokie średnie emerytury byłych pracowników kopalni i elektrowni, to liczba tych emerytów w ostatnich dekadach znacząco zmalała. Trudności w funkcjonowaniu systemu emerytalnego sprawiły, że wiele osób w wieku emerytalnym pozostaje aktywnych zawodowo. Ponadto seniorzy chętnie korzystają z dodatkowych form wsparcia finansowego, takich jak odwrócona hipoteka czy wsparcie instytucjonalne. Są one komplementarne w stosunku do emerytury, a ich oferta zwiększa się i jest dostarczana zarówno przez instytucje publiczne jak i prywatne, które dostrzegły pojawiającą się tu niszę.

Zachodzące procesy spowodowały, że miasto zaczęło budować swoją markę w oparciu o opiekę senioralną. Poszukiwano rozwiązań, które pozwoliły nie tylko zmniejszyć negatywne skutki tych zmian, ale doprowadzić do sytuacji, w której Konin stał się miejscem atrakcyjnym i przyjaznym nie tylko dla osób, które się tutaj zestarzały, ale również dla seniorów z innych części kraju.

Zmiany zaplanowane zostały na różnych szczeblach, począwszy od profilu kształcenia w szkołach, przez lokalny rynek usług, po budownictwo i zagospodarowanie przestrzenne. Ze względu jednak na brak gotowości administracji lokalnej do realizowania inwestycji we współpracy z sektorem prywatnym i pozarządowym, koszt tych przedsięwzięć okazał się zbyt wysoki. W tej sytuacji nie było możliwe ich kompleksowe wdrożenie w skali całego miasta.

Przebieg publiczny, która niegdyś skupiona była na osobach młodych jako najbardziej atrakcyjnej finansowo grupie docelowej, została przystosowana do potrzeb seniorów i seniorów. Jednak zmniejszająca się liczba mieszkańców spowodowała nierównomierne zagęszczenie ludzi na obszarach zabudowanych, co sprawiło, że w niektórych częściach miasta w przestrzeni miejskiej nadal dominuje chaos. Starą i nową część Konina połączyło dobrze zagospodarowane i dostosowane do potrzeb Pociemnowo, które jest głównym centrum rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców. To tutaj seniorzy korzystają z leczniczych wód geotermalnych, rehabilitują się i spędzają czas wolny.

W ostatnich latach wśród blokowisk powstało wiele parków i skwerów, w których osoby starsze chętnie i bezkosztowo spędzają czas. W sytuacji coraz większej liczby opustoszałych mieszkań, skupiono się na tworzeniu osiedli przystosowanych do potrzeb seniorów. Większość usług na takich osiedlach znajduje się niewielkiej odległości od miejsca zamieszkania. W bliskim sąsiedztwie zaczęto skupiać m.in. przychodnie, fryzjera, kosmetyczkę, małe sklepiki osiedlowe, kluby integracji senioralnej, świetlice, kawiarnie, stołówki, bary i inne punkty usług, z których seniorzy mogą korzystać bez konieczności jeżdżenia po całym mieście.

Seniorzy mają duży wybór miejsca zamieszkania wraz z pakietem usług senioralnych. Na tworzonych osiedlach senior może zamieszkać w wielopokoleniowym domu, którego mieszkańcy dzielą się obowiązkami domowymi i tworzą „rodzinę z wyboru”, w domu opieki lub w samodzielny

mieszkań. Dzięki dynamicznemu rozwojowi telemedycyny (technologie komunikacyjne umożliwiające bezpośredni kontakt z lekarzem) seniorzy mają dostęp do całodobowej pomocy opiekunów i osób świadczących niezbędną pomoc. Nowoczesne urządzenia monitorują podstawowe parametry życiowe i w razie nieprawidłowości sygnalizują o stanie zdrowia seniora i sprowadzają stosowną pomoc. Seniorzy, którzy nie są na tyle samodzielni lub stan zdrowia im na to nie pozwala, mogą korzystać z takich rozwiązań jak dostarczanie zakupów lub leków bezpośrednio do domu za pośrednictwem dronów.

W związku z rozwojem rynku opieki senioralnej oferta edukacyjna w lokalnych szkołach została ukierunkowana na kształcenie przyszłych specjalistów w zakresie medycyny, opieki zdrowotnej i turystyki rekreacyjnej. Z niekorzystnych efektów działanie to doprowadziło do ograniczenia liczby innowacji i zachowawczego, jednokierunkowego modelu edukacji. Rosnąca część kadry opiekuńczej i medycznej pochodzi z krajów Wspólnoty Niepodległych Państw.

Zmiany zaszły również w systemie finansowania usług medycznych. Seniorzy mogą wykupić pakiety usługowe opiekunów w zależności od swoich potrzeb i płać za usługę, z której skorzystali, a nie za możliwość dostępu do usługi. Mają również do dyspozycji Kartę Medyczną – elektroniczną kartę, na którą mogą wpisywać swoje wizyty lekarskie, a która skonfigurowana jest z wygodną i prostą obsługą pacjenta online. Dzięki platformie seniorzy mogą zapisywać się na wizyty, monitorować swoją kartę, recepty, zakupy leków i na tej podstawie refundować wydatki u ubezpieczyciela. Rozrastający się rynek usług medycznych i opiekuńczych wymusił lepsze dostosowanie usług i cen dla potrzeb osób starszych. Dzięki temu podniosła się jakość świadczonych usług, obniżone zostały ceny, a prywatne placówki zdrowia zyskały atrakcyjniejszą, z punktu widzenia konkurencyjności rynkowej, ofertę usług medycznych niż placówki publiczne.

W Koninie funkcjonuje wiele podmiotów gospodarczych świadczących usługi dla seniorów, jednak pozostały rynek usług funkcjonuje coraz gorzej. Nastawienie na seniorów nie sprzyja pobudzaniu aktywności mieszkańców. Przedsiębiorczość w mieście w skali mikro i małych przedsiębiorstw jest coraz niższa. Organizacje pozarządowe wyspecjalizowały się pod kątem usług dla seniorów, ale spadła przy tym aktywność w innych obszarach działalności. Działania samorządu nierzadko utrudniają wykorzystanie potencjału funkcjonujących już przedsiębiorstw. Konin ciężko nazwać miastem aktywnym gospodarczo.

Oferta kulturalna w mieście jest jednorodna i sformatowana pod masowego odbiorcę, głównie osoby starsze. Wynika to z ich preferencji, ale również ograniczonych zasobów finansowych. Miasto dużą wagę dołożyło do zapewnienia mieszkańcom dostępu do niskokosztowych form rozrywki i rekreacji. Postawiono natomiast na rozbudowę komunikacji publicznej, która umożliwi mieszkańcom korzystanie z walorów turystycznych regionu i gmin przylegających do Konina, ułatwiając dostęp do lasów i jezior. Rozbudowa infrastruktury komunikacji publicznej była koniecznością również dlatego, że uboższe społeczeństwo nie mogło w tak dużym stopniu pozwolić sobie na przemieszczanie się prywatnymi samochodami. Było to również wynikiem ograniczeń fizycznych osób starszych do prowadzenia aut.

W Koninie nie zostały natomiast w pełni wykorzystane walory wynikające z położenia w pobliżu rozwijających się ośrodków przemysłowo-technologicznych, takich jak Poznań, Łódź czy Warszawa. Zainwestowane w przygotowanie terenów inwestycyjnych środki nie przyniosły oczekiwanych efektów.

